

ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА СИЛЕНКО

<https://orcid.org/0000-0002-5535-176X>

Український державний університет ім. Михайла Драгоманова, м. Київ

Ukrainiński Państwowy Uniwersytet im. Mychajła Drahomanowa, Kijów

Тьюторинг – педагогічна інновація у професійно-педагогічній підготовці викладача закладу вищої освіти

Анотація

У статті обґрунтовано доцільність упровадження технології тьюторингу як виду педагогічної інновації у професійно-педагогічній підготовці викладача закладу вищої освіти в умовах магістратури. З'ясовано, що однією із найголовніших умов освітньо-наукового простору закладу вищої освіти є індивідуалізація. Окреслено сутність взаємопов'язаних психолого-педагогічних понять (індивідуальний підхід, індивідуалізація, індивідуалізоване та індивідуальне навчання). Стверджується думка, що професійно-педагогічна підготовка повинна упроваджуватися на засадах інноваційної діяльності, що передбачатиме підвищення якості освіти. Однією із таких інновацій, що упроваджується кафедрою педагогіки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ) є тьюторинг. Актуалізується пріоритетна значущість упровадження тьюторингу, зокрема окреслено концепційні компоненти (тьютор, тьюторант, індивідуальні/групові тьюторіали, тьюторський супровід, умови реалізації в межах педагогічної магістратури, студентоцентрованість тьюторингу, суб'єкт-суб'єктна взаємодія «тьютор-тьюторант»). При такому підході тьюторинг спроможний повноцінно реалізувати професійну-педагогічну підготовку викладача закладу вищої освіти на засадах акмеологічного, гуманістичного, особистісно-діяльнісного, контекстно-компетентнісного підходів.

Ключові слова: професійно-педагогічна підготовка викладача закладу вищої освіти, педагогічна інновація, технологія тьюторингу, реалізація тьюторингу в умовах педагогічної магістратури, студентоцентрованість освітньо-наукового простору, суб'єкт-суб'єктна взаємодія «тьютор-тьюторант»

Система освіти в Україні на сьогодні потребує модернізації сучасної професійно-педагогічної підготовки викладачів закладу вищої освіти у зв'язку з наявним дисбалансом між суспільним запитом на кваліфікованих викладачів,

глобальними технологічними та інформаційними змінами в чинній системі педагогічної освіти, зокрема рівнем готовності викладачів закладу вищої освіти до упровадження інноваційних освітніх реформ в Україні. Одним із чинників такого дисбалансу можна окреслити технології професійного розвитку майбутніх викладачів ЗВО, що не зорієнтовані на особистісно-професійну самореалізацію, а базуються на формалізації дотримання встановлених вимог в державі. Зокрема у професійній освіті суттєві зміни піддаються таким процесам, як «перехід до нової особистісно орієнтованої освітньої парадигми, в центрі якої перебуває людина – майбутній фахівець, яка не просто засвоює певну сукупність знань, а пізнає істину. При цьому суб'єкти навчально-виховного процесу – педагог/студенти/учні – мають бути рівноправними. Особливістю навчально-виховного процесу у професійній школі є те, що його мета – підготовка конкурентоспроможного професійно-мобільного фахівця, який відповідає жорстким вимогам ринку праці. Отже, рівень професійної компетенції спеціаліста повинен оптимально співвідноситись як з інтересами особистості, так із кадровим попитом промисловості» [4, с. 12–13].

За роки незалежності в Україні відбулося поступове становлення професійно-педагогічної освіти, пов'язане із появою та відокремленням професії «педагог професійного навчання», визначенням її кваліфікаційних характеристик та професійного стандарту. Проте нині ми спостерігаємо низку проблем у професійно-педагогічній підготовці викладача ЗВО, які негативно впливають на функціонування системи професійної підготовки у закладі вищої освіти в цілому. Серед вагомих причин є неготовність викладача ЗВО до застосування в освітньо-науковий процес педагогічної інновації та комплексу психолого-педагогічних технологій, що, своєю чергою, уможливають перегляд змісту та якості професійно-педагогічної підготовки. Це передбачає забезпечення фахівця відповідності сучасному ринку праці. Таким видом педагогічної інновації в освітньо-науковому просторі може слугувати тьюторинг.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Різним аспектам проблеми професійно-педагогічної підготовки викладача закладу вищої освіти присвячені численні праці вітчизняних та закордонних дослідників. Зокрема, історію розвитку та сучасні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти досліджують Н. Дем'яненко, О. Лавриненко, В. Луговий та ін. Теоретико-методологічні засади професійного розвитку фахівця зосереджено у працях А. Бойко, А. Кузьмінський та ін.; зміст професійно-педагогічної підготовки у системі вищої

освіти – А. Алексюк, Н. Бібік, Н. Дем'яненко та ін. Питання індивідуалізації освітнього процесу окреслено у працях О. Коновал, О. Лавренєва, О. Малихіна, В. Вантух, В. Король, В. Мусієнко, Н. Токової тощо. Дослідженням проблем тьюторингу, як технології індивідуалізованого навчання та професійної підготовки тьюторів у закладі вищої освіти, займаються дослідники – А. Бойко, С. Ветров, Н. Дем'яненко, Т. Литвиненко, Л. Мокальова та ін. Утім, попри багатоаспектність досліджень, проблема професійно-педагогічної підготовки викладачів закладу вищої освіти недостатньо вивчена з точки зору упровадження тьюторингу як виду педагогічної інновації, що і зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження – обґрунтувати доцільність упровадження технології тьюторингу як виду педагогічної інновації у професійно-педагогічній підготовці викладача закладу вищої освіти.

Методи дослідження. Для розв'язання поставленої мети використано такий комплекс взаємопов'язаних методів: *теоретичних* – зіставлення, порівняльний аналіз та систематизація поглядів учених та практиків на досліджувану тему (з метою теоретичного обґрунтування напрямів та визначення поняттєво-категоріального апарату дослідження); систематизація, узагальнення та порівняння теоретичних джерел із проблем професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти.

Відповідно до чинного Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (1998 р.), а саме, в статті 45 вказано, що професійною діяльністю можуть займатися «особи, які мають відповідну професійну освіту та професійно-педагогічну підготовку, моральні якості і фізичний стан яких дає змогу виконувати обов'язки педагогічного працівника» [1]. Таким чином, ми розуміємо, що професійно-педагогічна підготовка є важливою нормативною умовою педагогічної діяльності у закладах вищої освіти. В умовах педагогічної магістратури ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною чи за освітньо-науковою програмою, обсягом 90-120 кредитів ECTS. При цьому професійно-педагогічна підготовка викладача закладу вищої освіти у галузі 01 Освіта/Педагогіка буде відповідати таким двом пріоритетним моделям підготовки, що, по-перше, передбачатиме поглиблене вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу, з обов'язковим опануванням науково-педагогічної та викладацької діяльності; по-друге – для магістрів інших спеціальностей передбачається, окрім дисциплін фахової підготовки,

вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу. Це дає змогу формувати ймовірну готовність до викладацької діяльності [9, с. 31–40].

Зауважимо, що останнім часом спостерігається негативна тенденція вилучення дисциплін психолого-педагогічного циклу із програм підготовки студентів магістерського (другого) рівня вищої освіти. Інакше кажучи, це порушує ідейність магістратури як рівня, що забезпечує можливість викладацької діяльності за фахом.

На сучасному етапі перед ЗВО пріоритетним завданням є підготовка кваліфікованого фахівця як самостійної особистості, що має відповідати всім вимогам сьогодення, людину, яка здатна до самовдосконалення, самоосвіти та самореалізації. Вирішення цього завдання базується на обов'язковому врахуванні у процесі здобуття знань у закладі вищої освіти індивідуальних особливостей кожного студента, що є особливою умовою для створення розвитку та вдосконалення задатків, а також – задоволенні соціальних та особистісних потреб.

Однією з найголовніших умов освітньо-наукового простору закладу вищої освіти є «індивідуалізація». Не дивно, що українські вчені-педагоги у своїх роботах, такі як О. Коновал, О. Лавреньєва, О. Малихін, В. Вантух, В. Король, В. Мусієнко, Н. Токова наголошували на важливості та необхідності орієнтації на індивідуальні особливості студентів.

На сьогодні різноманіття форм організації навчально-наукового процесу неабияк багатогранне. Серед усіх форм особливої уваги заслуговує індивідуальна форма. Дослідження індивідуальної форми й нині залишається актуальним, адже використання саме цієї форми навчання в системі здобуття вищої освіти зросла в умовах реалізації положення Болонської декларації. Ю. Мальований щодо категорії «індивідуальної форми навчання» зазначає, що вона «...не вимагає наявності спільної мети діяльності; кожен її учасник працює незалежно від інших; відповідно до своїх навчальних можливостей у притаманному йому темпі. Результати його роботи не позначаються на результатах роботи інших» [5, с. 100].

З огляду тверджень науковців, ми дійшли висновку, що індивідуальна форма навчання є спілкування студента та викладача у вигляді «сам на сам», відповідно цінністю такого виду навчання є можливість вибору індивідуального темпу навчання, повністю індивідуалізація мети, цілі, змісту, засобів, форм

і методів навчання, з обов'язковим забезпеченням оперативної корекції та систематичного контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студента.

З індивідуальною формою навчання тісто взаємопов'язані такі психолого-педагогічні поняття, як: «індивідуальний підхід», «індивідуалізація навчання», «індивідуалізоване навчання», «індивідуальне навчання». Розглянемо їх.

«Індивідуальний підхід – один з основних загально дидактичних принципів навчання» [2, с. 10]. Основа індивідуального підходу полягає у передбаченні своїх способів опанування навчального матеріалу для кожного здобувача освіти. І. Унт, в силу своїх досліджень та аналізу досвіду, дійшла висновку, що індивідуальний підхід можна розділити на два види, залежно від того, які враховуються особливості особистості [2, с. 10].

З огляду тверджень науковців, ми розуміємо індивідуальний підхід як пристосування форм і методів педагогічного впливу до індивідуальних особливостей суб'єктів навчання, аби забезпечити повноцінний розвиток особистості.

Під поняттям «індивідуальне навчання» розуміється як спрямоване на забезпечення суб'єктів навчання глибокими професійними знаннями та вміннями, на розвиток та задоволення особистісних потреб, яке здійснюється з обов'язковим урахуванням індивідуальних особливостей студентів. Відповідно, у процесі індивідуального навчання студент має усвідомити власні переваги та недоліки своїх можливостей та здібностей, що своєю чергою сприяє розвитку та формуванню самосвідомості, відповідального ставлення та самоконтролю [8, с. 22–24].

Під поняттям «індивідуалізація навчання» розуміють «впровадження принципу індивідуального підходу у навчання через призму врахування індивідуально-психологічних особливостей суб'єкта навчання; як принцип втілення індивідуального підходу у процесі навчання; як освітню технологію, що безпосередньо ґрунтується на принципі індивідуалізації» [2, с. 12].

З огляду тверджень науковців, ми розуміємо, що індивідуалізоване навчання – це навчання за індивідуальними програмами, змістом, формами, засобами, темпами, формами контролю та оцінювання. Індивідуалізоване навчання слід розглядати як стратегію в навчанні: від мінімальної модифікації у групі до повного незалежного навчання.

Професійно-педагогічна діяльність, що проаналізована з точки опору на індивідуалізацію навчання та індивідуалізованого підходу під час

освітньо-наукового процесу у закладі вищої освіти, може упроваджуватися за допомогою інноваційної діяльності. Оскільки інновація являє собою підвищення якості освіти, це явище передбачає у практичному вимірі три аспекти. По-перше, інноваційна ідея у галузі педагогіки має будуватись на інтелектуальній та науковій праці людини. По-друге, інноваційна ідея уможливило розробку інноваційного проекту, що є принципово новим продуктом діяльності чи суттєво модернізованим, у порівнянні з попереднім. Відповідно ця ідея обов'язково має втілюватись у конкретній технології чи методиці. Третім аспектом інновації є якнайширше упровадження новітньої розробки у практичну площину освітньо-наукового середовища, що передбачає зростання рівня результативності, ефективності, безпечності та комфортності відповідної діяльності. Таким чином, феномен педагогічної інновації ми розуміємо як таку педагогічну ідею, яка утілена у певній інноваційній педагогічній розробці, що безпосередньо упроваджується у психолого-педагогічний процес, та здатна суттєво поліпшити результативність та ефективність процесів навчання, при цьому забезпечити зростання якості освіти.

Педагогічну інновацію на практиці можливо реалізувати за допомогою технології. Відповідно важливого значення набуває розгляд сутності поняття «педагогічна технологія». Передусім педагогічна технологія передбачає цілісну структуровану систему, що охоплюватиме усі етапи освітньо-наукового процесу, разом з тим передбачатиме комплексне урахування та цілеспрямований розвиток компонентів психологічно-когнітивної структури індивідуальності здобувача освіти, як наслідок – здійснення значного впливу на якість опанування освітою в цілому. Сутність педагогічної технології зводиться до окреслення поняття технології індивідуалізованого навчання, що буде передбачати таку організацію освітньо-наукового процесу, де індивідуальний підхід та індивідуальна форма навчання буде пріоритетними, при цьому характерним є зростання особистісно-професійного потенціалу майбутніх фахівців [7, с. 98–102].

Зрештою, нині сучасна педагогічна наука пропонує найрізноманітніші приклади технологій індивідуалізації навчання. Нами пропонується зупинитися на одному із видів педагогічної інновації, що ефективно упроваджується в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (м. Київ) на кафедрі педагогіки при професійно-педагогічній підготовці викладача закладу вищої освіти в умовах педагогічної магістратури – технології тьюторингу.

Ретроспектива тьюторингу показує приналежність його до педагогічних технологій, що було спочатку розповсюджено у педагогічних коледжах та елітних школах Англії, згодом в Оксфордському та Кембриджському університетах, де й набуло свого оформлення. Тьюторство, як технологія індивідуалізації навчання, передбачає створення реальних умов для суб'єкта навчання на базі його прагнень, мотивів, можливостей, зокрема управління своєю індивідуальною освітньою траєкторією [6, с. 48–49].

В Україні назріла проблема та необхідність впровадження індивідуалізації навчання, оскільки збільшився обсяг самостійної роботи, здійснюється самоосвіта складового дистанційного освітньо-наукового простору в умовах воєнної інтервенції та пандемії, та, як наслідок, змінилася роль викладача у навчально-науковому процесі, де педагог має бути одночасно помічником, наставником, тренером, фасилітатором, модератором, коучем, інструктором, ментором, партнером – тобто викладачем-тьютором [6, с. 48–49; 8, с. 22–24].

Зрештою, тьюторинг – це метод, спосіб реалізації індивідуальної турботи про підопічного, що ґрунтується на довготривалій та систематичній взаємодії між тьютором та суб'єктом навчання, з метою досягнення повноцінного розвитку згідно з його мотивів, інтересів, здібностей та можливостей [3, с. 5–11].

Основою тьюторингу в освітньо-науковому просторі на кафедрі педагогіки УДУ імені Михайла Драгоманова в умовах педагогічної магістратури становлять тьюторіали, які реалізуються як індивідуальні невимуснені зустрічі тьютора та тьюторанта (підопічного) з метою повної реалізації потенціалу суб'єкта навчання. Тьюторіали у професійно-педагогічній підготовці викладача закладу вищої освіти можуть бути як індивідуальними, так і груповими, де кількість від 3 до 5 осіб. Це дозволяє повноцінно приділити увагу майбутнім фахівцям та здійснювати комунікацію між студентами. В основі такої реалізації, в умовах педагогічної магістратури, тьютор виступає як педагог нового формату, який ефективно організовує умови складання та усвідомлення індивідуальної освітньої траєкторії, що є персональним шляхом тьюторанта з метою повноцінної реалізації особистісно-професійного потенціалу. Цей потенціал можливо окреслити тільки в межах тьюторського супроводу, тобто така педагогічна діяльність з індивідуалізації навчання, що спрямована на виявлення та розвиток освітніх мотивів, інтересів, бажань задля створення освітньої індивідуальної програми розвитку, задля формування навчальної та освітньої рефлексії підопічного. Варто підкреслити, що тьюторинг передбачає

також тьюторський супровід студентів з особливими освітніми потребами в закладі вищої освіти, що передбачає комплексний психолого-педагогічний та соціальний супровід тьюторанта (підопічного), а також обов'язково корекційно-розвивальну спрямованість. Таким чином, індивідуальні та групові тьюторіали мають відбуватися за розробленими програмами, що є спеціально скоригованими для кожного суб'єкта з урахуванням її освітніх потреб, зокрема інтелектуальних, фізичних та психологічних можливостей.

На наш погляд, технологія тьюторингу може бути застосована при професійно-педагогічній підготовці педагогів, як ефективна високоадаптивна модель (технологія) в інноваційних освітніх процесах, які зумовлені суспільною потребою та у зміні освітньо-наукового середовища, в якому здійснюється її життєвий цикл. Проте, задля ефективної реалізації тьюторингу у педагогічній магістратурі мають бути дотримані такі умови, як безпосередня індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки, що буде виражатися у варіюванні мети, цілей, темпу, методів чи форм, повноти та глибини вивчення освітнього курсу, зокрема кількості і складності завдань, відповідно до реальних чи бажаних можливостей суб'єктів, що будуть запропоновані до розгляду майбутнім фахівцям. Це передбачає детальну розробку робочих програм навчальних дисциплін з уможливленням вибору та модернізації традиційних форм навчання під час семінарських чи практичних занять, підготовку самостійних видів роботи, наприклад, у вигляді індивідуальних тьюторських програм чи індивідуальних/групових тьюторіалів, колоквиумів та ін. Така тьюторська інновація реалізовується на кафедрі педагогіки в межах освітнього рівня магістра Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ) під час вивчення циклу загальної підготовки обов'язкового освітнього компонента «Психолого-педагогічні технології» (для усіх спеціальностей освітнього рівня магістр галузі знань 01 Освіта/Педагогіка); на освітньо-професійній програмі «Педагогіка вищої школи. Тьюторинг» дисциплін циклу професійної підготовки «Сучасні тенденції розвитку педагогіки і психології вищої школи», «Тьюторинг в системі неперервної професійної освіти»; під час вивчення вибіркового освітнього компонента загальної підготовки «Наукова школа і персоніфікований досвід у світовому освітньому вимірі» та ін.

Варто зазначити, що глибока реалізація компонентів тьюторської технології відбувається не лише на освітньо-професійній програмі «Педагогіка вищої школи. Тьюторинг», але й на програмі «Андрогогіка. Освіта дорослих»,

зокрема під час вивчення освітніх курсів циклу професійної підготовки «Андрогогіка в системі освітніх, педагогічних наук» та при вивченні вибіркового освітнього компонента загальної підготовки «Герогогіка (Освітня геронтологія)».

Впровадження тьюторингу під час вивчення освітніх компонентів на кафедрі педагогіки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ) дозволило поглибити студентоцентрованість освітнього процесу як такого, що зорієнтований на формування моделі навчання, де ключові знання, уміння та навички, якими повинен володіти майбутній фахівець, спрямовані на задоволення його особистісно-професійних потреб та уможливають забезпечення попиту на ринку праці, зокрема високу здатність до працевлаштування. Студентоцентроване навчання, в умовах педагогічної магістратури, передбачає забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми, з широким залученням стейкхолдерів до розробки чи модернізації освітньої програми, їх контролю та моніторингу, де врахування потреб здобувачів-магістрантів є пріоритетними, що дозволяє будувати гнучкі індивідуальні освітні траєкторії, стимулює самостійну роботу на засадах індивідуалізації, а також здійснює підтримку впровадження інноваційних психолого-педагогічних технологій на засадах партнерства, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, взаємоповаги та підтримки між тьютором та тьюторантами. При цьому суб'єкт-суб'єктна взаємодія передбачає такі особливі відносини між викладачем-тьютором та тьюторантом, де сприйняття один одного у спілкуванні є на базі рівноправного партнера. Проте таке рівноправне партнерство не означає однаковості думок чи схожості, натомість дозволяє кожному партнеру (тьютору та тьюторанту) мати власну думку та право її відстоювати та захищати у діалозі. Завдяки цьому учасники взаємодії отримують можливість розкриття та трансляції свого індивідуального «Я». Таким чином, становлення суб'єктності тьютора та тьюторанта базується на адекватній педагогічній технології тьюторингу, що враховує психолого-педагогічні особливості обох учасників, їх інтелектуальний розвиток та становлення, при цьому адаптується на внутрішні ресурси особистості та гуманістичному розумінні партнера, як наслідок – стимулює творчий розвиток особистості в її прагненні до актуалізації на рівні співробітництва та співтворчості. Слід зазначити, що становлення таких суб'єкт-суб'єктних відносин викладач-студент є поступовим процесом, розвиток якого буде ефективним при забезпеченні як теоретичної, так і технологічної підготовки

викладача-тьютора, до реалізації зазначених відносин та паралельної дієво-активної освітньо-наукової діяльності тьютора та тьюторанта. Становлення ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії прямопропорційно залежить від професійно-педагогічної підготовки викладача, що охоплює професійну компетентність, високий рівень загальної культури, особистісні якості викладача тощо. Це підкреслює ще раз актуальність професійно-педагогічної підготовки викладача закладу вищої освіти на основі педагогічних інновацій.

Отже, застосування тьюторської технології у професійно-педагогічній підготовці викладача закладу вищої освіти у педагогічній магістратурі в Україні, як провідної технології індивідуалізації навчання, є вагомим при впровадженні та нагальною потребою суспільства у зв'язку з пандемією та військовою інтервенцією, що веде за собою збільшення обсягів самостійної роботи студентів у закладах вищої освіти та застосування дистанційної форми навчання.

Варто зазначити, що технологію тьюторингу, як виду педагогічної інноватики, можливо застосовувати не лише в освітньо-науковому середовищі закладу вищої освіти при професійно-педагогічній підготовці, але й як технологію у формальній чи неформальній професійній освіті. Адже ця технологія не характеризується локальністю чи спрямованістю на розвиток окремих професійних компетентностей, натомість тьюторинг здатний забезпечити безперервність професійно-педагогічної підготовки внаслідок циклічності та цілеспрямованості застосування індивідуальних та групових тьюторіалів при конкретно складеному систематизованому індивідуальному освітньому маршруту.

Тьюторинг спроможний повноцінно реалізувати професійно-педагогічну підготовку викладача закладу вищої освіти на засадах акмеологічного, гуманістичного, особистісно-діяльнісного, контекстно-компетентнісного підходів. При цьому потрібно забезпечити гнучкість, варіативність та практико-орієнтовну спрямованість професійно-педагогічної підготовки на різних етапах освітньо-наукової діяльності.

Перспектива досліджень полягає у конкретизації критеріїв ефективності впровадження технології тьюторингу у професійно-педагогічну діяльність закладу вищої освіти, наповнення їх специфічним фаховим контекстом відповідно до певних спеціалізацій.

Бібліографія

1. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», документ 103/98-ВР, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.07.2022, підстава – 2312-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.02.2023 р.).
2. Годованюк Т.Л. Індивідуальне навчання у вищій школі: Монографія. Київ: НПУ імені Драгоманова. 2010. 160 с.
3. Дем'яненко Н.М. Тьюторство як професія та інструмент індивідуального супроводу в освіті. *Історико-педагогічні студії: наук. часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Київ, 2018. С. 5–11.
4. Курлянд З. Н. Теорія і методика професійної освіти: навчальний посібник. Київ: Знання. 2012 390 с.
5. Марішук О.Ю. Диференціація та індивідуалізація навчання студентів. *Наукові записки: збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ, 2003. Вип. LIV (54). С. 99–103.
6. Силенко Ю.В. Особливості реалізації технології тьюторингу як методу індивідуалізації самостійної роботи студентів. *Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), October 29, 2021*. Amsterdam, The Netherlands: European Scientific Platform. С.48–49. URL: <https://doi.org/10.36074/scientia-29.10.2021> (дата звернення: 05.02.2023 р.).
7. Силенко Ю.В. Технологія партнерства як стимул формування особистісно-професійного потенціалу майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. №52. Вип. 52, Том 2. 2022. С. 98-102. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/52.2.20> (дата звернення: 05.02.2023 р.).
8. Силенко Ю.В. Технологія самоосвіти як складова дистанційного освітньо-наукового простору у вищій школі. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (May 27, 2022; Stockholm, Sweden), 2022. С. 22–24. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/72> (дата звернення: 05.02.2023 р.).
9. Титова Н.М. Модель психолого-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання. Освітній дискурс: збірник наукових праць. Том 7 № 8: Вип. 7 (8). 2018. С. 31-40. DOI 10.33930/ed.2018.5007.7(8)-3 (дата звернення: 20.01.2023 р.).
10. Siegfried K. Tutorenarbeit: Unterstützung aus Sicht eines Lehrenden. In: Kröpke, H., Ladwig, A. (Hrsg.). Tutorienarbeit im Diskurs. *Qualifizierung für die Zukunft*. Münster: LIT Verlag. 2013.

Tutoring – innowacja pedagogiczna w przygotowaniu zawodowym i pedagogicznym nauczyciela w szkole wyższej

Streszczenie

W artykule uzasadniono celowość wprowadzenia technologii tutoringingu jako rodzaju innowacji pedagogicznej w kształceniu zawodowym i pedagogicznym nauczyciela szkoły wyższej w warunkach studiów magisterskich. Stwierdzono, że jednym z najważniejszych warunków przestrzeni edukacyjnej i naukowej uczelni jest indywidualizacja. Zarysowano istotę powiązanych ze sobą koncepcji psychologiczno-pedagogicznych (podejście indywidualne, indywidualizacja, zindywidualizowane i indywidualne szkolenie). Uważa się, że kształcenie zawodowe i pedagogiczne powinno być realizowane w oparciu o działalność innowacyjną, która zapewni wzrost jakości kształcenia. Jedną z takich innowacji wdrażanych przez Wydział Pedagogiki Ukraińskiego Uniwersytetu Państwowego im. Mychajła Drahomanowa (Kijów) jest tutoring. Zaktualizowano priorytetowe znaczenie wprowadzenia tutoringingu, w szczególności zarysowano komponenty pojęciowe (tutor, tutor student, zajęcia indywidualne/grupowe, wsparcie tutoringingu, warunki realizacji w ramach tytułu magistra pedagogiki, studentocentryczność tutoringingu, interakcja przedmiot-przedmiot, nauczyciel-uczeń). Przy takim podejściu tutoring jest w stanie w pełni realizować przygotowanie zawodowe i pedagogiczne nauczyciela uczelni w oparciu o podejście akmeologiczne, humanistyczne, osobowo-aktywności, kontekstowo-kompetencyjne.

Słowa kluczowe: przygotowanie zawodowe i pedagogiczne nauczyciela uczelni, innowacja pedagogiczna, technologia tutoringingu, realizacja tutoringingu na studiach magisterskich kierunku pedagogika, studentocentryczność przestrzeni edukacyjno-naukowej, przedmiot-przedmiot interakcja „tutor-tutor”

Tutoring as a pedagogical innovation in the professional and pedagogical training of a teacher at a higher education institution

Abstract

The article substantiates the expediency of introducing tutoring technology as a type of pedagogical innovation in the professional and pedagogical training of a teacher of a higher education institution in the conditions of master's degree studies. It was found that one of the most important conditions of the educational and scientific sphere of a higher education institution is individualization. The essence of interrelated psychological and pedagogical concepts (individual approach, individualization, individualized and individual training) is outlined. The opinion is asserted that professional and pedagogical training should be implemented on the basis of innovative activity, which will provide for an increase in the quality of education. One of such innovations implemented by the Department of Pedagogy of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University (Kyiv) is

tutoring. The article refers to the significance of the introduction of tutoring and outlines its conceptual components (tutor, tutor student, individual/group tutorials, tutor support, conditions of implementation within the framework of a pedagogical master's degree, student-centeredness of tutoring, subject-subject interaction "tutor- student"). With such an approach, tutoring is able to fully implement the professional and pedagogical training of a teacher of a higher education institution on the basis of acmeological, humanistic, personal-activity, context-competence approaches.

Keywords: professional and pedagogical training of a teacher of a higher education institution, pedagogical innovation, tutoring technology, implementation of tutoring in the conditions of a pedagogical master's degree, student-centeredness of the educational and scientific space, subject-subject interaction "tutor-tutor student"